

Memo

Ongediplomeerde uitstroom vo / instroom mbo (2015) in Rijnmond

Sinds 1 augustus 2014 zijn nieuwe regels voor het mbo van kracht (voortvloeiend uit *Focus op Vakmanschap*). Voor de vo-scholen is met name de 'terughoudendheid' bij toelating van ongediplomeerde leerlingen én de andere opzet van de Entree-opleiding van belang.

Het voortgezet onderwijs heeft de taak alles te doen om leerlingen gediplomeerd uit te laten stromen, pas als er meerdere (goed onderbouwde) interventies niet het gewenste succes hebben gehad, kan overwogen worden de leerling ongediplomeerd van school te laten gaan.

De regelgeving is hierover ook duidelijk.

- Jongeren moeten tot hun 16^e jaar vijf dagen per week naar school. (Leerplichtwet 1969 artikel 3)
- Als de leerling nog geen kwalificatie heeft, blijft deze tot 18 jaar op een vmbo of mbo ingeschreven (kwalificatieplicht). (Leerplichtwet 1969, artikel 4a)
*Indien een vmbo-leerling die reeds 18 jaar (en nog geen 23) zich wil uitschrijven zonder dat er een vervolgopleiding bekend is, wordt dat aan leerplicht gemeld (Wet Voortgezet Onderwijs, artikel 28).
Leerplicht kan ook ontheffing verlenen zodat de leerling niet als VSV-er geregistreerd wordt.
NB. dit geldt in gelijke mate voor jongeren die het vmbo verlaten als voor jongeren die (ongediplomeerd) havo of vwo willen verlaten.*
- De school mag een leerling uitschrijven als deze op een andere school is ingeschreven. (Leerplichtwet 1969, artikel 10)

De opzet van de Entreeopleiding (Startcollege) in hoofdpunten

- Opleiding van 1 jaar, met twee uitstroomrichtingen (MBO-2 of werk) afhankelijk van het te behalen taal- en rekenniveau (2F)
- Toegang uitsluitend voor jongeren zonder diploma vmbo, zonder diploma mbo 1 en zonder startkwalificatie
- Bindend studieadvies maximaal binnen 4 maanden
- Doelgroep:
 - Ongediplomeerde VMBO leerlingen die op 31 juli voorafgaand aan de start van Entreeonderwijs 16 jaar of ouder zijn.
 - De PRO en VSO-leerlingen voor welke Entree onderwijs het meest passende vervolgonderwijs is, indien zij een positief advies van de leverende school hebben.
 - Cliënten sociale diensten (tot 30 jaar) zonder de juiste vooropleidingseisen voor niveau 2 of hoger.
 - Werknemers SW bedrijven in het kader van het scholings- en uitplaatsingsbeleid van deze bedrijven.
 - Werknemers van bedrijven zonder passende vooropleiding waarbij Entree onderwijs als opstap kan dienen om door te stromen naar niveau 2.

In Rijnmond wordt de entree opleiding aangeboden door het Albeda College, Zadkine, Lentiz, Edudelta en STC.

Ongediplomeerde toelating tot mbo in hoofdpunten

- Het is voor de leerling van groot belang dat deze toch een vo diploma behaalt, dat kan (voor mavo) via vavo, anders mogelijk met een arrangement terugleiden naar vo.
- Het mbo is terughoudend met toelaten van ongediplomeerde leerlingen tot niveau-2-3-4.
- Er is geen recht op toelating via een geschiktheidsonderzoek. De beslissing over toelating ligt bij het mbo.
- Het mbo mag ongediplomeerde leerlingen toelaten op basis van hun procedure ongediplomeerde instroom.

De procedure ongediplomeerde instroom ziet er bij het Albeda College en Zadkine als volgt uit

a. Aanvraag door middel van een formulier en bijhorende bewijsstukken en aanbevelingen van de school van herkomst.

b. Onderzoeksfase: deze kan bestaan uit een motivatiegesprek, studie en leesvaardigheidsonderzoek aangevuld met specifieke testen voor opleiding of beroep.

c. Besluit over toelating of afwijzing op een specifieke mbo opleiding op niveau 2 of hoger.

Wat betekent dat in de praktijk?

Hieronder wordt een aantal mogelijke situaties beschreven die de richting aangeven voor een gesprek dat de school zal voeren met de leerling en de ouders en voor het gesprek in het bestuur van de samenwerkingsverbanden en de scholen voor voortgezet onderwijs. Aan de beschrijvingen kunnen geen rechten ontleend worden. Bijna altijd kleuren de leerlingkenmerken en de persoonlijke omstandigheden de keuzes die gemaakt zullen moeten worden.

Je bent gezakt voor het vmbo-examen basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-basis)

Je bent nog geen 18 jaar <i>Je hebt geen bijzondere (onoverkomelijke) moeite met het tempo en de leerstof</i>	Je doet de 4 ^e klas vmbo-basis over <i>tenzij er bijzondere omstandigheden zijn.</i>
Je bent gezakt omdat je moeite hebt met het tempo en de leerstof	Je vraagt toelating tot een entree-opleiding (Startcollege)
Je wordt komend jaar 18 én je voldoet aan de niveau-eisen voor Nederlands en rekenen én je hebt werk gevonden bij een bedrijf dat je een leer-werkovereenkomst wil bieden	Je vraagt bij de opleiding waarvoor je je wilt aanmelden een geschiktheidsonderzoek te mogen doen met de bedoeling tot een mbo-bbl-opleiding-niv.-2 te worden toegelaten.

Overwegingen

Als een leerling zonder vo diploma aan een mbo-niv.-2-opleiding begint, heeft hij minder mogelijkheden om ooit nog een opleiding af te maken (ivm. de maximale bekostigde verblijfsduur), een vmbo-diploma of werk reduceren de risico's. In sommige gevallen is de keuze voor een entreeopleiding verstandig, maar in het algemeen hebben leerlingen onder de 18 jaar meer baat bij het gestructureerde klimaat van het vmbo dan de ruimte op het mbo.

Leerlingen met een complexere problematiek op meerdere leefgebieden en/of een ernstig motivatieprobleem hebben een andere behoefte dan doubleren, ook 'afstromen' helpt hen niet. Voor deze leerlingen biedt de entree-opleiding meer opvangmogelijkheden.

Je bent gezakt voor het vmbo-examen kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kader)

Je bent nog geen 18 jaar <i>Je hebt geen bijzondere (onoverkomelijke) moeite met het tempo en de leerstof</i>	Je doet de 4e klas vmbo-kader over
Je weet wat je wilt worden én je hebt je voor 1 april aangemeld voor een mbo-opleiding, je hebt een intakegesprek gehad en zou met een diploma toelaatbaar zijn geweest én je bent gezakt door een onvoldoende voor een vak dat niet essentieel is voor deze opleiding	Je meldt bij de opleiding waarvoor je je al had aangemeld dat je gezakt bent en vraagt een geschiktheidsonderzoek aan. Mocht dat niet lukken dan doe je de 4e klas vmbo-kader over of je meldt je bij een entreeopleiding om via die weg de toegang tot niveau 2 te krijgen.
Je wordt komend jaar 18 én je voldoet aan de niveau-eisen voor Nederlands en rekenen én je hebt werk gevonden bij een bedrijf dat je leer-werkovereenkomst wil bieden	Je vraagt de opleiding waarvoor je je wilt aanmelden een geschiktheidsonderzoek te mogen doen met de bedoeling tot een mbo-bbl-opleiding-te worden toegelaten.

Overwegingen

De vmbo kader-leerlingen hebben doordat ze kennisgemaakt hebben met beroepen een voorsprong op de vmbo-gl en tl-leerlingen. Als ze hun opleiding in dezelfde richting willen voortzetten dan zou dat kansrijk kunnen zijn. Met de juiste motivering en voldoende bewijs dat de leerling het niveau aankan en wil kan een mbo 2 opleiding besluiten een leerling toch toe te laten via de procedure ongediplomeerde instroom.

Een entree opleiding zou overwogen kunnen worden in geval dit als maatwerktraject gericht op instroom in februari kan worden ingezet of bij veel problemen in de leefgebieden, onvoldoende beroepskeuze of motivatie.

Leerlingen met een complexere problematiek op meerdere leefgebieden en/of een ernstig motivatieprobleem hebben een andere behoefte dan doubleren, ook 'afstromen' helpt hen niet. Voor deze leerlingen zijn er in veel gevallen lokale of regionale plusvoorzieningen.

Je bent gezakt voor het vmbo-examen gemengde of theoretische leerweg (vmbo gl of tl; mavo)

Je bent nog geen 18 jaar en je weet eigenlijk nog niet zo goed wat voor opleiding je wilt gaan doen; <i>Je hebt geen bijzondere (onoverkomelijke) moeite met het tempo en de leerstof</i>	Je doet de 4e klas vmbo-gl of tl over
Je bent met slechts 2 vijven gezakt en weet welke opleiding je wilt gaan doen én je hebt je voor 1 april aangemeld voor een mbo-opleiding, je hebt een intake-gesprek gehad en zou met een diploma toelaatbaar zijn geweest én je bent gezakt door een onvoldoende voor een vak dat niet essentieel is voor deze opleiding	Je meldt bij de opleiding waarvoor je je al had aangemeld dat je gezakt bent en vraagt om toelating via de procedure ongediplomeerde instroom. Bij TL is er ook de mogelijkheid om toegang tot 'alvast mbo' aan te vragen, je doet de onvoldoende vakken over op het vavo en begint alvast aan de mbo-opleiding van je keuze.
Je weet welke opleiding je wilt gaan doen én je hebt je voor 1 april aangemeld voor een mbo-opleiding, je hebt een intake-gesprek gehad en zou met een diploma toelaatbaar zijn geweest én je bent gezakt door een onvoldoende voor een vak dat niet	Je gaat het gesprek aan met de opleiding waarvoor je je al had aangemeld en vraagt of je toch toelaatbaar bent, misschien ben je toelaatbaar op niv.-3, i.p.v. op niv.-4. Je volgt de procedure ongediplomeerde instroom.

essentieel is voor deze opleiding	Mocht dat niet lukken dan doe je de 4 ^e klas over.
Je wordt komend jaar 18 jaar én je voldoet aan de niveau-eisen voor Nederlands en rekenen én je hebt werk gevonden bij een bedrijf dat je een leer-werkovereenkomst wil bieden	Je vraagt de opleiding waar je je hebt aangemeld te mogen instromen volgens de procedure ongediplomeerde instroom met de bedoeling tot een mbo-bbl-opleiding- te worden toegelaten.
(alleen voor TL) Je bent al een keer blijven zitten (of voor het examen gezakt) en je kunt geen werk vinden	Je doet de 4 ^e klas vmbo-tl over op het VAVO

Overwegingen

De leerlingen vmbo-gl en tl zullen als het enigszins kan een 3 (of 4-)jarige niv-4-opleiding gaan volgen en krijgen een groot (duur) probleem als zij studievertraging oplopen. Voor hen geldt nog meer dan voor anderen dat zij eerst een vmbo-diploma moeten halen.

Als de leerling de procedure ongediplomeerde instroom bevredigend doorloopt, is de leerling toelaatbaar tot de gekozen opleiding.

Het is zeer de vraag of een entree opleiding voldoende uitdaging biedt voor de (G)TL-leerlingen, een keuze voor deze opleiding is niet aan te raden.

Leerlingen met een complexere problematiek op meerdere leefgebieden en/of een ernstig motivatieprobleem hebben een andere behoefte dan doubleren, ook 'afstromen' helpt hen niet. Voor deze leerlingen zijn er in veel gevallen lokale of regionale plusvoorzieningen.

Overige situaties

Je bent blijven zitten in 3-vmbo-tl of 3-vmbo-gl en je hebt grote problemen met Nederlands en/of met rekenen	Je vraagt toelating tot 3-vmbo-kader
Je bent blijven zitten in 3-havo en nog niet eerder blijven zitten en nog geen 19 jaar Je hebt (o.a.) grote achterstanden bij Nederlands en rekenen en de leraren twijfelen of je in 3 jaar het havo-diploma gaat halen maar geven een positief advies voor 4-mavo Idem, maar je leraren geven je geen positief advies voor 4-mavo	Je vraagt toelating tot 4-vmbo-tl Je vraagt toelating tot 3-vmbo-tl
Je bent blijven zitten in 3-havo en bent al eens eerder blijven zitten en bent nog geen 19 jaar Je hebt grote achterstanden bij Nederlands en rekenen Je leraren geven je een positief advies voor 4-mavo Je leraren geven je geen positief advies voor 4 mavo	Je vraagt toelating tot 4-vmbo-tl Je vraagt toelating tot 3-vmbo-tl
Je hebt het programma van een Internationale Schakelklas gevolgd Je hebt grote achterstanden bij Nederlands maar je zou verder goed in staat zijn een mbo-opleiding te volgen.	Je gaat het gesprek aan met de vertegenwoordigers van de opleiding van je keuze om te bepalen wat de beste route is.
Je bent blijven zitten in havo-4 en hebt al eerder een jaar overgedaan. Je leraren geven je geen positief advies om havo-4 over te doen.	Je hebt - op basis van het overgangsbewijs van 3 naar 4 havo recht op toelating tot een mbo-opleiding niveau-4

Overwegingen

Het gaat altijd om bijzondere situaties die eerder maatwerk vragen dan de simpele antwoorden die hier boven staan.

Leerlingen met een complexere problematiek op meerdere leefgebieden en/of een ernstig motivatieprobleem hebben een andere behoefte dan doubleren, ook 'afstromen' helpt hen niet. Voor deze leerlingen zijn er in veel gevallen lokale of regionale plusvoorzieningen.

Aanbevelingen aan het vmbo en het mbo

- Bespreek het beleid van de school / het college naar aanleiding van de genoemde voorbeelden. Communiceer deze naar medewerkers en leerlingen.
- Onderzoek of er binnen vo-scholen (of binnen groepen van vo-scholen of regio's) een traject (klas) aangeboden kan worden met een specifiek pedagogisch klimaat dat gericht is op het hervinden van motivatie. *(NB. voor leerlingen die 'te licht' zijn voor de plusvoorziening.)*
- Onderzoek of er binnen de vo-scholen (of binnen groepen van scholen) in samenwerking met mbo-instellingen alternatieve routes ontwikkeld kunnen worden.
- Maak gezamenlijk afspraken over doorgaande leerroutes voor leerlingen die niet de vmbo basisberoepsgerichte leerweg kunnen afronden. Denk bijvoorbeeld aan LWT leerlingen.
- Maak gezamenlijk afspraken over de ongediplomeerde uitstroom uit VM2, Vakmanschapsroute en Technologieroute.